

Eduskunnalle tiedottaminen/neuvostoraportti/EU:n epävirallinen kauppaministerikokous Nikosiassa, Kyproksella 20.2.2026

Kokous

EU:n epävirallinen kauppaministerikokous Nikosiassa, Kyproksella 20.2.2026

Epävirallisen kauppaministerikokouksen pääaiheita olivat maailman kauppajärjestö WTO:n lähestyvä ministerikokous ja järjestön uudistaminen sekä EU-Kiina -kauppasuhteet.

WTO-reformin osalta jäsenmaat korostivat uudistusten kiireellisyyttä ja antoivat vahvan tukensa komission lähestymistavalle. Ilman nopeita toimia WTO on ajautumassa tilanteeseen, jossa sen korjaamisesta tulee entistä vaikeampaa.

Kauppasuhdetta Kiinaan on tasapainotettava. Dialogia on ylläpidettävä ja puututtava Kiinan haitallisiin toimintatapoihin (ylituotanto, subventoinnit, markkinoillepääsyesteet). On panostettava EU:n omiin taloudellisiin intresseihin tarvittavin suoja-toimin ja kilpailukykyä ja diversifointia vahvistamalla.

WTO:n 14. ministerikokouksen valmistelut

Komissio (Sefcovic) alusti WTO:n tilanteesta ja EU:n tavoitteista. WTO:n mukauttamisella maailmantalouden ja geopolitiikan muutoksiin on kova kiire. Taustalla vaikuttavat mm. taloudellisten valtasuhteiden muutokset sekä riippuvuuksien välineellistäminen. Uudessa tilanteessa jäsenten keskinäisiä vastuiden ja veloitteiden suhteita on tarkasteltava, ja näihin tehtävä tarvittavat korjaukset.

Tämä tarkoittaa myös avointa keskustelua monenkeskisen kauppajärjestelmän tietyistä peruseriaateista, kuten suosituimmuusperiaatteen (MFN-periaate) toimeenpanosta. Myös tukipolitiikan aiheuttamiin kilpailun vääristymiin (Level Playing Field, LPF) on puututtava. ”Pyhiä” tai kiellettyjä keskustelunaiheita ei saa olla, jos haluamme varmistaa järjestelmän säilymisen. MFN-periaatteen osalta Sefcovic täsmensi, että komission tavoitteena on tässä vaiheessa lähinnä keskustelun avaaminen.

WTO:n tulevassa ministerikokouksessa (MC14) kaikkein oleellisinta on sopia reformia koskevasta työohjelmasta — selkeine prosesseineen, aikatauluineen ja välitavoitteineen. Mikäli reformiprosessi ei etene, EU:lla tulee olla myös valmius edetä kauppasäännöstön uudistamisessa plurilateraalisti, pienempien maaryhmien kesken. Kontaktit reformihenkisiin, samanmielisiin maihin ovat tärkeitä.

Alustusta seuranneessa keskustelussa jäsenmaat antoivat vahvan, yleisen tukensa komission lähestymistavalle. Monet korostivat reformien ehdotonta välttämättömyyttä ja painottivat, että ilman nopeita uudistuksia WTO on ajautumassa tilanteeseen, jossa sen korjaamisesta tulee entistä vaikeampaa. Keskeisimpiä esiin nostettuja uudistustarpeita olivat: 1) WTO-järjestelmän joustavuuden lisääminen, ml. päätöksenteko ja mahdollisuus edetä pienemmissä maaryhmissä; 2) valtiontuet ja muut kilpailua vääristävät käytännöt; 3) veloitteiden tasapaino ja tähän liittyvät korjaukset.

EU–Kiina-kauppasuhte

Komission (Sefcovic) alustuksessa kuvailtiin pitkäaikaista kauppasuhteen epätasapainoa Kiinan kanssa, jota ei voida jättää enää huomioimatta. Kauppasuhteen alijäämä vuonna 2025 oli noin 360 miljardia euroa ja trendi on kasvava. Ongelman ytimessä mm. Kiinan ylituotanto, dominanssi tietyillä sektoreilla (autoteollisuus, uusiutuvan energian teknologiat), markkinaesteet eurooppalaisille yrityksille ja subventointipolitiikka. Komission mukaan tärkeää olisi 1) dialogin jatkaminen Kiinan kanssa epäkohtiin puuttumiseksi; 2) edelleen hyödyntää tarvittavia suojatoimia; 3) jatkaa kaupan ja kumppanuuksien aktiivista diversifiointia.

Jäsenmaiden keskustelussa komission lähestymistapa sai tukea. Tasapainon tarvetta peräänkuulutettiin vahvasti. Kiinaan on vedottava kansainvälisen kauppajärjestelmän ja WTO-sääntöjen kunnioittamiseksi. Kiinan epäreiluihin toimintatapoihin on puututtava (markkinoillepääsyesteet, ylituotanto, subventoinnit). Diversifointia tulee vauhdittaa ja uusia kumppanuuksia muodostettava (vapaakauppasopimukset). On varauduttava paremmin kriittisten mineraalien osalta. Täysi irtautuminen ei kuitenkaan ole mahdollista, se aiheuttaisi merkittävää taloudellista haittaa – lähestymistavan oltava ”de-risk, not decouple” -periaatteen mukainen.

Yksi jäsenmaa ehdotti EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen vahvempaa panosta uusien teknologioiden ja innovaatioiden rahoittamiseen, mikä vahvistaisi EU:n omaa kilpailukykyä. Yksi jäsenmaa nosti esiin tarpeen eurooppalaisten yritysten paremmista riskinhallintastrategioista. On käsiteltävä myös Kiinan roolia Venäjän hyökkäyssodassa Ukrainaan.

Suomen edustajat

UKKMI Ville Tavio, osp Tuomas Tapio, da Saila Barke